

Kronisk svamp i vulva

Skedesvamp.

Hvad er skedesvamp?

Skedesvamp er en gærsvampe-infektion af skede og kønslæber. Den hyppigste årsag er gærsvampen *Candida albicans*, der er en del af slimhindernes normalflora. Når vilkårene er til det kan gærsvampen forårsage en regelret infektion.

Hvem får skedesvamp?

Skedesvamp er en hyppig tilstand, da tre ud af fire kvinder vil få en infektion på et tidspunkt i deres liv og halvdelen af disse vil få yderligere 2-3 tilfælde. Enkelte kvinder får gentagne infektioner med 4 eller flere tilfælde årligt. De gentagne infektioner skyldes ikke fornyet smitte, men en aktivering af den naturligt forekomne *Candida albicans* eller mere modstandsdygtige *Candida* arter.

Skedesvamp er sjælden før puberteten.

Nogle faktorer antages at kunne medvirke til sygdommen eller kunne forværre den:

Sygdomme:

- Sukkersyge
- Blodmangel
- HIV
- Immundefekt

Medicin:

- Antibiotika f.eks. penicillin
- Højdosis østrogen
- Immunsupprimerede medicin eksempelvis prednisolon og kemoterapi
- Spiral

Tilstande

- Graviditet

Adfærd

- Oral sex
- Hyppig sex

Hvad er symptomerne på skedesvamp?

Symptomer på infektioner er brænden, kløe, svie fra kønslæber og skede. Man kan eventuelt også have smerter ved samleje og vandladning.

Hvordan ser det ud?

Kønslæber og skede er ofte hævede og røde. Nogle gange er der små revner af huden. Der kan også være hvidligt udflåd.

Kan man have svamp uden at have en infektion?

Ja. Påvisning af svamp er ikke det ensbetydende med, at man har en infektion, da *Candida* svampen er en del af vores normalflora. De fleste kvinder har *Candida* uden symptomer.

Smitter sygdommen?

Skedesvamp regnes ikke som en kønssygdom. Partnerbehandling er kun nødvendigt ved symptomer.

Hvordan stilles diagnosen?

Lægen stiller diagnosen ved at undersøge om skede og kønslæber viser tegn til infektion. Den kliniske mistanke om svampeinfektion bør sammenholdes med en mikrobiologisk undersøgelse af skede sekret.

Kan man selv stille diagnosen?

Et amerikansk studie* af kvinder med selvrapporeret skedesvamp viste, at kun halvdelen af kvinderne havde svampeinfektionen. De øvrige fejlede noget andet. Det er derfor vigtigt at søge læge ved manglende respons på en svampebehandling.

Hvordan behandles skedesvamp?

Enkeltstående episoder af skedesvamp kan almindeligvis behandles med creme og stikpiller. Man bør være opmærksom på, at enkelte af disse behandlingsmidler kan nedsætte sikkerheden af kondom og pessar.

Ved gentagne infektioner og hos personer med nedsat immunforsvar kan det være nødvendigt at tabletbehandle. Enkelte kvinder har i perioder behov for en ugentlig / månedlig vedligeholdelsesbehandling.

Andre behandlingstiltag?

Sukker

Det har været foreslået at nedsættelse af sukkerindtag skulle mindske risikoen for skedesvamp. Det er dog aldrig dokumenteret, at det har en effekt.

Mælkesyre bakterier

Det er ikke dokumenteret, at det har en forebyggende effekt at anvende mælkesyrebakterier.

Syntetisk undertøj/ trusseindlæg

Formentlig er det varmen, som øger risiko for gentagne infektioner, men dokumentation herfor er sparsom.

Se også hjemmesiden www.dsvl.dk for mere information.

Trine Kølby

Speciallæge

September 2024

Revideres August 2027